

Salon kaupungin perusopetuksen opiskeluhooltosuunnitelma

1.8.2024

Sisällys

Johdanto

1. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut

- 1.1. Kouluterveydenhuollon palvelut
- 1.2. Koulukuraattori- ja psykologipalvelut

2. Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

- 2.1. Opiskeluhoollon ohjausryhmä
- 2.2. Koulujen opiskeluhoitoryhmät
- 2.3. Poissaolojen ehkäiseminen, seuraaminen ja niihin puuttuminen
- 2.4. Päihteidenkäyttöön puuttuminen
- 2.5. Yhteistyö kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

3. Yksilökohtainen opiskeluhoito

- 3.1 Oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin
- 3.2 Yksilökohtainen moniammatillinen opiskeluhoitoryhmä
- 3.3 Opiskeluhoollon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä
- 3.4. Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvon toimintakäytännöt koulussa
- 3.5 Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytännöt

4. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

- 4.1 Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamiseen
- 4.2 Opiskeluhoollon moniammatillinen yhteistyö oppimisen ja koulunkäynnin tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä

5. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

JOHDANTO

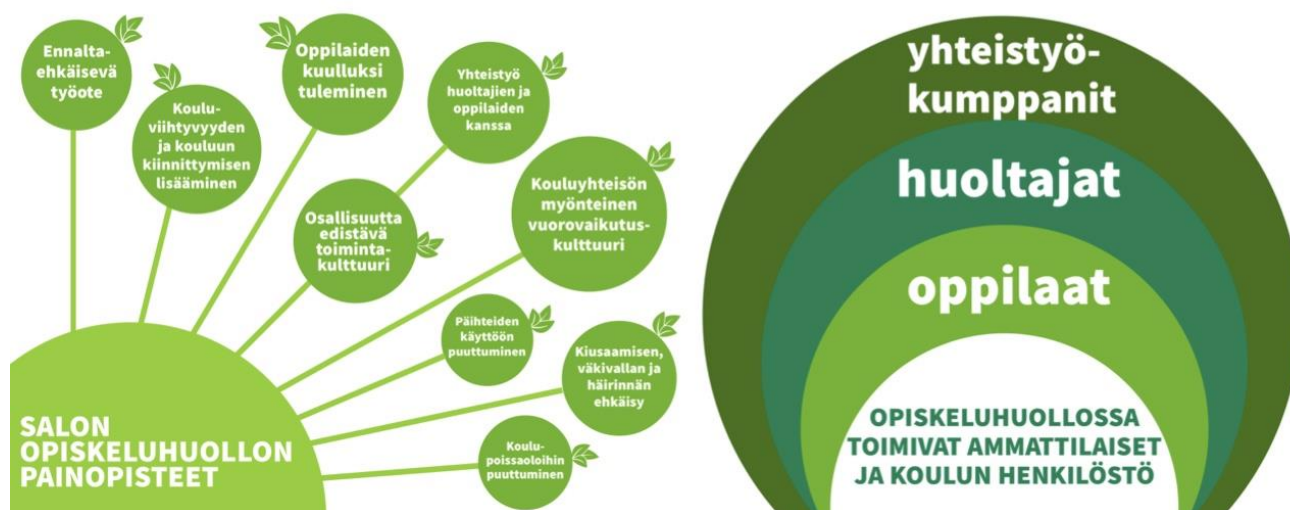
Perusopetuksen opiskeluhoitoa säätelee laki oppilas- ja opiskelijahuollosta (1287/2013). Vuoden 2023 alusta laki on muuttunut joidenkin säännösten osalta. Opetushallitus on julkaisut uudistetut opetussuunnitelmien perusteet opiskeluhoitoa koskevien lukujen osalta vastaamaan vuoden 2023 alussa voimaan tulleita lakimuutoksia oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin. Perusopetuksessa siirryttiin käyttämään käsitettä opiskeluhoito. Aiemmat opetuksen järjestäjän koulukohtaiset opiskeluhoitosuunnitelmat poistuvat ja sen korvaa opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma. Merkittävänä muutoksena on myös se, että opiskeluhoitopalvelut siirtyivät kunnilta hyvinvointialueille.

Tämä opiskeluhoitosuunnitelma koskee Salon kaupungin perusopetuksen kouluja. Opiskeluhoitosuunnitelma korvaa siis aiemman Salon kaupungin perusopetuksen oppilashuoltosuunnitelman. Suunnitelma on lain ja Opetushallituksen määräyksen mukaan opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma, joka sisältää yleisesti määrättyjä sekä paikallisesti päätettyjä asioita. Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma vastaa myös paikallisen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden opiskeluhoitoa koskevaa lukua. Opiskeluhoitosuunnitelma pohjautuu Salon kaupungin perusopetuksen osalta opetushallituksen opetussuunnitelman perusteisiin ja Salon kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.

Opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan, miten Salon kaupungin perusopetuksessa toteutetaan yhteisöllistä opiskeluhoitotyötä, miten yksilökohtaista tukea järjestetään sekä miten oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa sekä muiden yhteistyötahojen kanssa tehdään yhteistyötä. Suunnitelmassa linjataan toimintatavat kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan sekä kriisitilanteiden varalle. Opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan myös toimenpiteet suunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi. Opiskeluhoitosuunnitelman toteutumista seuraa opetuksen järjestäjä.

Salon kaupungin perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelman painopisteitä ovat koulupoissaoloihin puuttuminen, kouluviihtyvyyden ja kouluun kiinnittymisen lisääminen, oppilaiden kuulluksi tuleminen ja kouluyhteisön myönteinen vuorovaikutuskulttuuri, yhteistyö huoltajien ja oppilaiden kanssa, osallisuutta edistävä toimintakulttuuri, päihteiden käyttöön puuttuminen, ennaltaehkäisevä työote sekä kiusaamisen sekä väkivallan ja häirinnän vastainen työ.

Salossa perusopetukseen valmistavaa opetusta järjestetään koulujen yhteydessä ja valmistavan opetuksen oppilaita kohdellaan yhdenvertaisesti opiskeluhoitosuunnitelmaan liittyen perusopetuksen oppilaiden kanssa.

Opiskeluhoitosuunnitelma on tehty yhdessä Salon kaupungin opiskeluhoollon ohjausryhmän, hyvinvointialueen opiskeluhoitohenkilöstön ja koulujen henkilöstön kanssa.

1. Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut

Opiskeluhoitopalveluihin kuuluvat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Salon kaupungin perusopetus tekee yhteistyötä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen (Varha) kanssa, joka vastaa opiskeluhoitopalveluista. Arvio koulukohtaisesta opiskeluhoollon kokonaistarpeesta esitetään koulukohtaisissa suunnitelmissa. Koulujen opiskeluhoitoryhmät käyttävät opiskeluhoollon kokonaistarpeen arvio pohjana ensisijaisesti viimeisimmän kouluterveyskyselyn ja hyvinvointiprofiilin tuloksia ja muita lasten ja nuorten hyvinvointia kuvaavia seurantatietoja. Arviossa voidaan hyödyntää myös muita tietoja, kuten opetuksen järjestämiseen liittyviä tilastoja. Lisäksi arvio suhteutetaan opiskeluhoitopalveluiden psykologeja ja kuraattoreita koskeviin sitoviin mitoituksiin ja terveydenhoitajien osalta mitoitussuosituksiin.

Psykologi- ja kuraattoripalveluilla tarkoitetaan opiskeluhoollon psykologin ja kuraattorin antamaa opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, joilla edistetään koulu- ja opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä opiskelijoiden perheiden ja muiden läheisten kanssa ja tuetaan opiskelijoiden oppimista ja hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia. Kouluterveydenhuollolla tarkoitetaan terveydenhuoltolain (1326/2010) 16 §:n mukaista kouluterveydenhuoltoa ja opiskeluterveydenhuollolla mainitun lain 17 §:n mukaista opiskeluterveydenhuoltoa.

Taulukko 1. Salon perusopetuksen opiskeluhuollon koulukohtaiset käytettävissä olevat resurssit. (Varhan ilmoittamat resurssit henkilötyövuosina 8/26)

Koulut	Oppilasmäärä	Terveydenhoitaja	Psykologi	Kuraattori
Alhaisten koulu	218	0,6	0,3	0,3
Hajalan koulu	28	0,1	0,04	0,1
Hähkänän koulu	53	0,2	0,07	0,09
Inkereen koulu	94	0,2	0,13	0,1
Kaivolan koulu	77	0,2	0,1	0,18
Komisuon koulu	29	0,1	0,04	0,1
Kuusjoen koulu	83	0,2	0,11	0,18
Mustamäen koulu	142	0,5	0,2	0,18
Muurlan koulu	107	0,2	0,16	0,18
Märynummen koulu	63	0,1	0,09	0,18
Ollikkalan koulu	219	0,6	0,4	0,09
Salo svenska skola	5	0,01	0,007	0,01
Pajulan koulu	114	0,3	0,18	0,2
Sirkkulan koulu	46	0,1	0,06	0,1
Suomusjärven koulu	62	0,2	0,08	0,08
Särkisalon koulu	30	0,05	0,05	0,08
Teijon koulu	10	0,05	0,02	0,04
Toijan koulu	48	0,2	0,07	0,08
Tupurin koulu	260	0,8	0,4	0,35
Uskelan koulu	312	0,8	0,45	0,5
Vaskion koulu	48	0,2	0,07	0,1
Perniön yhtenäiskoulu	340	1,2	0,5	0,5
Armfeltin koulu	641	1,5	0,95	0,95
Hermannin koulu	468	1	0,6	0,7
Moision koulu	521	1,4	0,8	0,9
Ainonpuiston koulu	80	0,6	0,11	0,2

1.1. Kouluterveydenhuollon palvelut

Koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa toteuttavat terveydenhoitaja ja lääkäri. Lisäksi kouluilla toimivat psykiatriset sairaanhoitajat. Kouluterveydenhuollon tehtävänä on edistää ja ylläpitää oppilaiden terveyttä ja hyvinvointia yhteistyössä koulujen ja oppilaitosten henkilöstön ja vanhempien kanssa. Määräaikaiset koko ikäluokkaa koskevat terveystarkastukset muodostavat kouluterveydenhuollon toiminnan rungon. Peruskoulun aikana oppilailla on yhdeksän terveystarkastusta. Koulun alkaessa ensimmäisellä luokalla, murrosikää lähestyessä viidennellä luokalla ja peruskoulun loppuvaiheessa kahdeksannella luokalla oppilaille tehdään laaja terveystarkastus, johon kuuluu terveydenhoitajan ja lääkärin tarkastus sekä vanhempien tapaaminen. Terveystarkastuksissa pyritään havaitsemaan tukea tarvitsevat lapset ja nuoret. Perheiden kanssa tehdään yhteistyötä tarvittavan tuen järjestämiseksi. Oppilas voi hakeutua kouluterveydenhoitajan vastaanotolle koulukohtaisesti sovittuna vastaanottoaikana. Huoltajat voivat ottaa yhteyttä terveydenhoitajaan lapsen terveyteen tai hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Koululääkärin vastaanotolle hakeudutaan terveydenhoitajan kautta.

1.2. Kuraattori- ja psykologipalvelut

Kuraattori- ja psykologipalvelut ovat käytettävissä oppilaan koulussa. Kuraattorin ja psykologin tehtävänä on tukea koko kouluyhteisön sekä yksittäisen oppilaan hyvinvointia. Oppilaat ja heidän huoltajansa sekä koulun henkilökunnan jäsen voi ottaa yhteyttä koulun omaan kuraattoriin tai psykologiin. Psykologi osallistuu opiskeluhooltotyöhön oman alansa asiantuntijana sekä yksittäisen oppilaan että koko yhteisön hyvinvointiin liittyvissä asioissa.

Psykologi voi olla mukana suunnittelemassa koko yhteisön tai yksittäisen ryhmän hyvinvointia tukevia toimenpiteitä. Koulupsykologitoiminnan tavoitteena on lasten koulunkäynnin, oppimisen ja hyvinvoinnin edistäminen tarjoamalla oppilaille, vanhemmille ja koulun henkilökunnalle psykologisia arviointi-, konsultaatio- ja tukipalveluja. Koulupsykologin työn tarkoitus on olla mukana mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ehkäisemässä oppilaiden syrjäytymiskehitystä. Psykologit ohjaavat tarvittaessa perheitä koulun ulkopuolisten tukitoimien piiriin.

Kuraattori osallistuu sosiaalityön asiantuntijana opiskeluhooltotyöhön. Sosiaalisten ongelmien tunnistaminen ja niihin puuttuminen on olennainen osa koulun sosiaalityötä. Koulukuraattori tarkastelee sosiaalisia ilmiöitä kokonaisvaltaisesti yksilön, perheen, ryhmän ja kouluyhteisön tasolla. Koulukuraattorityössä edistetään oppilaiden sosiaalista kasvua ja arjen sujumista, toimintakykyä ja vuorovaikutusta. Kuraattoripalvelujen päämääränä yhteisössä on syrjäytymisen ehkäiseminen sekä yhdenvertaisuuden ja osallisuuden edistäminen. Kaikessa toiminnassa huomioidaan lapsen edun toteutuminen. Kuraattoripalvelu ehkäisevänä sosiaalipalveluna tarjoaa opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, jolla edistetään hyvinvointia ja sosiaalista turvallisuutta sekä yhteistyötä opiskelijoiden perheiden ja muiden läheisten kanssa. Työn tavoitteena on oppilaan voimavarojen ja toimintakyvyn edistäminen sekä pyrkimys muovata ympäröiviä olosuhteita yhteistyössä lähiyhteisön kanssa. Kuraattorin osaamiseen sisältyy opetustoimen ja sosiaalihuollon lainsäädännön tuntemuksen lisäksi yksilöä ja perhettä tukevan palvelujärjestelmän tuntemus, sosiaaliin ongelmiin liittyvä muutostyö sekä lasten ja nuorten verkoston ja läheisten kanssa tehtävä tavoitteellinen yhteistyö.

2. Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi

2.1. Opiskeluhoollon ohjausryhmä

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoollon ohjausryhmä vastaa opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Ohjausryhmän toiminnasta vastaa perusopetusjohtaja. Opiskeluhoollon ohjausryhmän tehtävänä on huolehtia, että opiskeluhoollasuunnitelmaa päivitetään sekä seurattava, että siinä mainitut tavoitteet ja toimet toteutuvat. Ohjausryhmä suunnittelee tarvittavat koulutukset ja toimenpiteet kerätyn hyvinvointitiedon pohjalta. Ohjausryhmä käsittelee koulujen opiskeluhoolloryhmien arvioinnit.

Ohjausryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa. Ryhmään kuuluvat kutsutut opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen edustajat. Ryhmän toiminnasta ja yleisistä linjauksista tiedotetaan rehtoreita, opiskeluhoollon henkilöstöä ja opiskeluhoollon yhteysopettajia.

2.2. Koulun yhteisöllinen opiskeluhoolloryhmä

Jokaisessa koulussa toimii yhteisöllinen opiskeluhoolloryhmä. Ryhmän toiminnan tavoitteena on kehittää koulun toimintakulttuuria ja keskittyä yhteisöllisen hyvinvoinnin lisäämiseen.

Ryhmän tehtävänä on

- suunnitella, käynnistää, toteuttaa, arvioida ja kehittää kouluyhteisön hyvinvointia, turvallisuutta, viihtyvyyttä ja osallisuutta vuosikellon mukaisesti
- suunnitella oppilaiden koulun kiinnittymisen tukea
- suunnitella miten oppilaiden ja työyhteisöjen hyvinvointiin liittyvien kyselyjen vastauksia hyödynnetään
- suunnitella ja käynnistää koulun ja kotien välistä yhteistyötä
- tehdä yhteistyötä vuosittain oppilaiden nivelvaiheissa (esimerkiksi siirto alakoulusta yläkouluun) yhteistyötahojen kanssa

Ryhmää johtaa rehtori tai vararehtori. Ryhmään kuuluvat erityisopetuksen edustaja, opiskeluhuollon henkilöstön edustaja, yläkoulussa koulunuoriso-ohjaaja, oppilaanohjaaja ja muita koulun valitsevia edustajia opettajakunnasta. Ryhmään voidaan kutsua oppilaiden ja huoltajien edustajia. Yhteisöllisestä opiskeluhuoltotyöstä vastaava huolehtii siitä, että oppilaita ja huoltajia kutsutaan mukaan aina kun se on mahdollista. Tarvittaessa ryhmään kutsutaan myös muita yhteistyötahoja. Ryhmä kokoontuu vähintään neljä kertaa lukuvuoden aikana. Ryhmä voi kokoontua useammin ja aina tarvittaessa. Ryhmä vastaa yhteisöllisen opiskeluhuollon tiedottamisesta henkilöstölle, oppilaille ja huoltajille.

Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän kokouksia voidaan järjestää koulukohtaisesti, mutta myös alueellisesti. Jos kouluilla kiertää esimerkiksi sama erityisopettaja, niin koulut voivat kokoontua yhdessä yhteisölliseen opiskeluhuoltoryhmään. Alueellisesti voidaan sopia yhteisiä yhteisöllisiä tavoitteita ja kehittämiskohteita. Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän toimintaa arvioidaan lukuvuoden päättyessä opetuksen järjestäjän arviointilomakkeella.

Yhteisöllisessä opiskeluhuoltoryhmässä käsitellään koko koulua tai opetusryhmiä koskevia asioita. asiat käsitellään ilmiötasolla, ei yksittäisinä oppilasasioina. Opettaja voi halutessaan pyytää ryhmänsä asioiden käsittelyä yhteisöllisessä opiskeluhuoltoryhmässä. Aina kun se käsiteltävien asioiden puolesta on mahdollista, niin ryhmään kutsutaan oppilaiden edustajia. Edustajat valitaan tapauskohtaisesti, eivätkä valitut voi aina automaattisesti esimerkiksi olla oppilaskunnan edustajia.

Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän koulukohtainen toteutus kuvataan koulun työsuunnitelmassa. Siinä kuvataan myös yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän vuosikello nk. hyvinvoinnin vuosikello.

2.3. Poissaolojen ehkäiseminen, seuraaminen ja niihin puuttuminen

Oppilaan koulupäivän järjestämisen tavoitteena on muodostaa koulupäivästä eheä, turvallinen ja mielekäs kokonaisuus. Kouluhuvinvoinnin edistäminen on koulussa kaikkien toimijoiden vastuulla. Myönteinen toimintakulttuuri, välittävä vuorovaikutus ja kohtaaminen sekä osallisuuden ja ryhmään kuulumisen tunne lisäävät oppilaan kouluun kiinnittymistä. Koulun toimintakulttuurin tulee olla sellainen, että se kasvattaa ja ohjaa oppilasta hyvään käytökseen toisia oppilaita ja aikuisia kohtaan. Koulun aikuiset antavat omalla toiminnallaan tästä oppilaalle käytännön esimerkin.

Kodin ja koulun yhteistyössä korostuvat avoimuus ja keskinäinen luottamus. Huoltajia tiedotetaan poissaoloista hyvinvoinnin, oppimisen ja kasvun riskitekijöinä ja jokaisen koulupäivän merkityksellisyydestä. Huoltajien rooli on merkittävä poissaolokierteen varhaisten merkkien havaitsemisessa. Huoltajia tiedotetaan ja tuetaan havaitsemaan varhaisia huolen merkkejä (kuten toistuvat selittämättömät maha- ja pääkivut, kouluhaluttomuus) ja kannustetaan olemaan huolesta yhteydessä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa kouluun. Koulupoissaolojen teemaa käsitellään vanhempainilloissa. Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön tavoitteena on lapsen kouluun tulemisen ja koulunkäynnin tukeminen. Luokanopettaja tai ohjaaja on huoltajiin yhteydessä, mikäli oppilaan poissaoloista tai kouluun kiinnittymisestä on huolta. Huoltajat otetaan aktiivisesti mukaan oppilaan tukitoimien suunnitteluun.

Kouluissa tehtävä hyvinvointityö tukee poissaolojen ennaltaehkäisyä ja koulun kiinnittymistä. Läsnäolon tukeminen sekä varhainen puuttuminen ovat keskeisiä asioita poissaolojen vähentämiseksi. Koulun kiinnittymisen tukeminen sekä ennaltaehkäisevä työ on koulun kaikkien aikuisten vastuulla ja sitä tehdään tiiviissä yhteistyössä huoltajien kanssa. Koulun toimintasuunnitelmaan laaditaan lukuvuosittain yhteisöllisen opiskeluhoitotyön vuosikello. Vuosikelloon kirjataan koulun yhteisöllisen opiskeluhoitotyön toimintasuunnitelma. Lukuvuosisuunnitelmaan kirjataan poissaolojen ennalta ehkäisevät toimet koulun kiinnittymisen tukemiseksi. Yhteisöllisellä toimijuudella varmistetaan, että kaikki koulussa toimivat aikuiset ovat aktiivisesti ammatillisella toimijuudellaan mukana luomassa ja toteuttamassa yhteisöllisen opiskeluhoitotyön kokonaisuutta. Koulujen hyviä käytänteitä levitetään rehtorien ja opiskeluhoitotyön yhteysopettajien verkostoissa.

Salon kaupungin perusopetuksessa on luotu moniammatillisesti poissaoloihin puuttumisen malli. Malli sisältää yhteiset toimintatavat poissaolojen seuraamiselle, roolit ja vastuut, yhteistyömuodot sekä puuttumisen ja seurannan kannalta keskeiset käytänteet. Mallissa on kouluille määritelty yhtenäinen tuntiraja (50 h) seurannan tueksi. Alakouluissa luokanopettajan ja yläkoulussa luokanohjaajan vastuulla on seurata poissaoloja säännöllisesti sähköisesti Wilmasta sekä havaita ja puuttua poissaoloihin varhain. Luokanopettaja tai luokanohjaaja puuttuu tarvittaessa poissaoloihin myös ennen poissaolomallissa määritellyn tuntirajan täyttymistä.

Jos poissaoloja on yli 50 tuntia, luokanopettaja tai -ohjaaja keskustele oppilaan kanssa tämän tilanteesta ikätason huomioiden ja on yhteydessä huoltajaan. Yhteydenoton tarkoituksena on ylläpitää yhteyttä koulun ja kodin välillä sekä kuulla, miltä koulunkäynti näyttää huoltajan näkökulmasta. Opettaja kirjaa puheeksi ottamisen Wilmaan. Yhteydenoton pohjalta voidaan tarvittaessa koota monialainen asiantuntijaryhmä oppilaan tilanteen kokonaisvaltaiseksi kartoittamiseksi. Luokanopettaja tai -ohjaaja tai opiskeluhoitotyön ammattihenkilö kokoaa ryhmän yhteistyössä oppilaan, huoltajien ja opiskeluhoitopalveluiden henkilöstön kanssa.

Työskentelyssä kiinnitetään huomiota vuorovaikutukseen ja tavoitteelliseen työskentelyyn. Asiantuntijaryhmässä asetetaan pitkän ja lyhyen aikavälin tavoitteet oppilaan koulunkäyntikyvyn vahvistamiseksi ja kannattelemiseksi sekä sovitaan niiden seurannasta. Asiantuntijaryhmässä sovitaan ja kirjataan vastuuhenkilö ja seuranta sekä tehdään toimintasuunnitelma oppilaan koulunkäynnin tukemiseksi. Opettaja kirjaa monialaisen asiantuntijaryhmän tapaamisesta muistion Wilmaan. Muistio julkaistaan oppilaalle ja huoltajalle Wilmassa. Opiskeluhoitohenkilöstö kirjaa tapaamisen asiat omiin rekistereihinsä.

Poissaolojen seurannan johtamisen osalta rehtori vastaa poissaolojen seurannasta koulun tasolla. Rehtori seuraa poissaolojen kokonaismäärää kolme kertaa vuodessa. Poissaoloihin puuttumisen toimintamallia seurataan ja kehitetään yhteistyössä yhteisöllisessä opiskeluhoitotyön toimijoiden kanssa. Sitä arvioidaan vuosittain lukuvuoden päättyessä osana yhteisöllisen opiskeluhoitotyön arviointia. Kaupunkitasoista seuranta ja kehittämistä koordinoi perusopetusjohtaja.

2.4. Päihteidenkäyttöön puuttuminen

Salon perusopetuksessa on laadittu päihdekasvatussuunnitelma, jonka mukaisesti päihdekasvatusta toteutetaan. Päihdekasvatussuunnitelma on saatavilla perusopetuksen kotisivuilta.

Kouluissa tehtävä päihdekasvatus liittyy päihteidenkäytön ehkäisemiseen ja ongelmatilanteisiin puuttumiseen. Päihteidenkäytön ennaltaehkäisy on osa koulun opetuksen ja kasvatuksen toteutumista. Kouluissa tehtävä ehkäisevä päihdetyö tukee sisällöltään hyvinvointia, tervettä kehitystä ja turvallista kasvua. Ehkäisevää päihdetyötä toteutetaan kasvatustyönä oppiainekokonaisuuksissa sekä yksittäisessä- ja yhteisöllisessä opiskeluhoitotyössä.

2.5. Yhteistyö kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Salossa on laadittu toimintaohjeet oppilaitosympäristön ja -yhteisön tarkastamiseen perusopetuksessa ja lukioissa. Oppilaitokset tarkastetaan kolmen vuoden välein. Tarkastuksissa noudatetaan seuraavaa toimintamallia:

Alkuvalmistelut: perehdytään teokseen ”Opas ympäristön ja yhteisön monialaiseen tarkistamiseen”

Aikataulutus: Terveystarkastaja ilmoittaa päivämäärät oppilaitoksen terveydenhoitajalle, joka ilmoittaa ne yhteistyötahoille. Kutsuttuina ovat: terveydenhoitaja, koululääkäri, rehtori, apulais- tai vararehtori (isoissa oppilaitoksissa), terveystarkastaja (sitä vaativissa tapauksissa), työterveyshoitaja, työsuojeluvaltuutettu ja oppilas/opiskelija- sekä huoltajaedustaja.

- Palaverin sisältö: edellisen tarkastuksen pöytäkirjan läpikäynti, tarkastetaan eri tahojen tekemät toimenpiteet, huomioidaan hyvinvointikyselyt tms, täytetään tarkastuslomake
- Tilakierros: Tilat valitaan aloituspalaverissa esiin tulleiden asioiden mukaisesti, otosperusteisesti ja erityisen riskin perusteella.
- Yhteenvetopalaveri: sovitaan tarvittavista jatkotoimenpiteistä, huolehditaan dokumentoinnista ja tiedottamisesta.
- Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto on veloitettu seuraamaan päätettyjen aikataulujen mukaisesti tarkastuksessa sovittujen jatkotoimien toteutumista. Tämä tapahtuu vuosittain mm. rehtorin ja muiden tahojen kanssa yhteisöllisessä opiskeluhuoltoryhmässä.

3. Yksilökohtainen opiskeluhuolto

3.1 Oppilaan ohjaaminen opiskeluhuoltopalveluihin

Perusopetuksen oppilaat ovat oikeutettuja oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisiin opiskeluhuollon palveluihin. Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun oppilas on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä.

Kouluilla on nimetyt terveydenhoitajat, jotka vastaanottavat oppilaita kouluilla ennalta sovitun aikataulun mukaisesti. Huoltajalla on mahdollisuus olla puhelimitse terveydenhoitajaan, vaikka terveydenhoitaja ei olisikaan päivittäin oppilaan koululla. Tarvittaessa huoltaja voi olla puhelimitse terveysasemalle, mikäli hän ei tavoite terveydenhoitajaa puhelimitse.

Koulun työntekijän arvioidessa oppilaan tarvitsevan opiskeluhuollon palveluita, tulee hänen olla viipymättä yhteydessä opiskeluhuollon terveydenhoitajaan, kuraattoriin tai psykologiin. Yhteydenotosta on annettava tieto oppilaan huoltajalle tai lailliselle edustajalle, ellei oppilaan toivomukset tätä estä ikä- ja kehitystaso huomioiden. Huoltaja ei voi kieltää alaikäistä oppilasta käyttämästä koulukuraattori- tai psykologipalveluita.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto voi käynnistyä opiskeluhuollon kuraattorin, psykologin tai terveydenhoitajan tukikäynnillä tai perustettavassa yksilökohtaisessa opiskeluhuoltoryhmässä.

Perusopetuksen alaluokilla (1-6lk) otetaan käyttöön Monialainen arviointi – ja konsultaatiotiimin toimintamalli (MONARK). Tällä pyritään puuttumaan oppilaan tilanteeseen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Lapsen asioiden käsittely tiimissä edellyttää huoltajan suostumusta.

3.2 Yksilökohtainen moniammatillinen opiskeluhoitoryhmä

Yksittäisen oppilaan asiassa voidaan perustaa yksilökohtainen moniammatillinen opiskeluhoitoryhmä. Ryhmän kokoonpano perustuu oppilaan tai tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhoillon yhteistyötahoja tai oppilaan läheisiä. Yksilökohtaisessa moniammatillisessa opiskeluhoitoryhmässä laaditaan opiskeluhoitokertomus. Ryhmästä sovitaan vastuuhenkilö, joka kirjaa välttämättömät tiedot opiskeluhoillon järjestämiseksi opiskeluhoitokertomukseen. Opiskeluhoitokertomus kirjataan Wilma-järjestelmän muistioihin. Opiskeluhoitokertomuksen katseluoikeus on vain henkilöillä, joille on pyydetty oikeus tarkastella muistiota. Jos sivulliselle annetaan opiskeluhoitokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu. Opiskeluhoitokertomukset muodostavat opiskeluhoitokirjaston. Opetuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää edellä mainittua rekisteriä. Opiskeluhoitokirjastoon tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä oppilasta taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä.

Oppilaan yksilökohtaisen opiskeluhoillon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskeluhoilosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhoillon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Lisäksi heillä on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä oppilaan opettajalle, rehtorille ja opetuksen järjestäjälle oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot.

Jos oppilas siirtyy toisen opetuksen tai koulutuksen järjestäjän opetukseen tai koulutukseen, aikaisemman opetuksen järjestäjän on pyydettävä oppilaan tai tarvittaessa hänen huoltajansa suostumus siihen, että uudelle opetuksen järjestäjälle voidaan siirtää opiskeluhoillon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia opiskeluhoillon jatkuvuuden kannalta. Opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät toimitetaan salassapidon estämättä viipymättä toiselle opetuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden opetuksen tai koulutuksen järjestäjän pyynnöstä.

3.3 Opiskeluhoillon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Perusopetuslain 36 § mukaisesti oppilaalle järjestetään mahdollisuus oppilaan tarvitsemiin opiskeluhoillon palveluihin kurinpitotoimien yhteydessä. Kurinpitotoimissa kuten opetuksen epäämisen yhteydessä ja kirjallisen varoituksen antaessa opetuksen järjestäjä vastaa ohjauksesta opiskeluhoiltoon kurinpitotilanteissa perusopetuslain mukaisesti. Opetuksen epäämisen yhteydessä oppilaalle järjestetään mahdollisuus keskustella kuraattorin tai psykologin kanssa. Lisäksi oppilaalle järjestetään muu hänen tarvitsema tuki epäämisen ajaksi ja oppilaan palatessa kouluun. Oppilaalle tehdään suunnitelman opetukseen palaamisen tueksi. Mikäli rehtori evää oppilaalta oikeuden osallistua opetukseen loppupäivän ajaksi, hän ilmoittaa asiasta viipymättä huoltajalle ja sopii käytännön järjestelyistä. Oppilaalle ja huoltajalle tiedotetaan mahdollisimman pian mahdollisuudesta opiskeluhoitopalveluihin. Opiskeluhoillon palvelut ovat oppilaalle vapaaehtoisia.

3.4. Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet koulussa

Laajaan terveystarkastukseen sisältyy oppilaan hyvinvoinnin, kasvun, kehityksen ja terveydentilan arvioimisen lisäksi vanhempien ja koko perheen hyvinvoinnin selvittely kokonaisvaltaisesti ja siihen kutsutaan mukaan oppilaan molemmat huoltajat. Tarkastusta varten oppilas täyttää terveystarkastuslomakkeen ja vanhemmat terveystarkastuksen esitietolomakkeen. Luokanopettaja tai -ohjaaja antaa kouluterveydenhuollolle oman arvionsa oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa. Asetuksen 338/2011 (Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun

terveydenhuollosta) 7 §:n mukaisesti laajaan terveystarkastukseen sisällytetään huoltajan kirjallisella suostumuksella opettajan arvio oppilaan oppimisesta, kehityksestä ja hyvinvoinnista koulussa. Arviossa on oltava tiedot, jotka ovat tarpeellisia terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä niiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi.

Tarkastusten käytännön toteutus sovitaan koulukohtaisesti opiskeluhuollon yhteistyönä. Lomakkeen käyttöön liittyvät asiat, kuten lomakkeen kulku ja aikataulut, käydään koululla läpi yhdessä kouluterveydenhuollon ja tarkastettavien luokkien opettajien tai luokanohjaajien kesken. On tärkeää, että kaikki osaavat tarvittaessa vastata huoltajien ja oppilaiden kysymyksiin lomakkeesta. Lomakkeen käyttöön voidaan yhdistää vanhempaintapaamisia tai muita yhteistyötilanteita, mikäli se on aikataulullisesti mahdollista. Ennen tarkastusten alkua käytävä kouluterveydenhuollon ja opettajan/luokanohjaajan välinen keskustelu luokan tilanteesta yleisellä tasolla auttaa suuntaamaan terveystarkastusten sisältöä oikein. Laajoissa terveystarkastuksissa huomioidaan kaikki edellä mainitut kyselyt ja niissä esille tulevat asiat käydään läpi oppilaan ja vanhempien kanssa. Oppilaan tuen ja avun varmistamiseksi laajojen terveystarkastusten kokonaisarvioista ja jatkosuunnitelmista siirretään tarvittavaa tietoa muille oppilaan kanssa työskenteleville opiskeluhuollon toimijoille, opettajalle/luokanohjaajalle tai muille tahoille. Tietojen luovuttaminen kouluterveydenhuollosta tapahtuu aina tietosuojalainsäädännön mukaisesti: kirjallisella suostumuksella tai lakiin perustuen (esim. perusopetuslaki ja lastensuojelulaki). Oppilaan potilasasiakirjaan kirjataan mitä tietoa on siirretty, kenelle ja millä perusteella (suostumus tai säädösperuste). Allekirjoitetut tiedonsiirtoluvat säilytetään alkuperäisinä.

3.5 Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

Oppilaan tarvitseman lääkityksen sekä hoidon tukeminen koulussa sovitaan monialaisesti ja tapauskohtaisesti yhdessä huoltajien, oppilaan, kouluterveydenhuollon, koulun henkilöstön ja hoitavan tahon kanssa suullisesti ja kirjallisesti. Kouluterveydenhuollolla on kokonaisvastuu oppilaan terveydenhuollosta, jolloin kouluterveydenhuollon tulee olla aina tietoinen oppilaan yhteyksistä erikoissairaanhoidon, saamasta hoidosta sekä tehdyistä tutkimuksista.

Koulupäivän aikana lääkehoitoa tarvitsevalle oppilaalle laaditaan sopimus oppilaan sairauden vuoksi tarvitsemasta tuesta koulupäivän aikana.

Erytisruokavalioista ilmoitetaan lomakkeella (saatavilla opetuksen kotisivuilta), joka toimitetaan terveydenhoitajalle.

4. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

4.1 Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen

Koulukohtaiset tarkennukset opiskeluhoitosuunnitelman toimeenpanossa toteutetaan jokaisessa yksikössä. Koulukohtaiseen yhteisölliseen opiskeluhoitoryhmään kutsutaan oppilaiden ja huoltajien edustus. Lisäksi kouluissa voidaan hyödyntää oppilaiden ja huoltajien osallisuutta erilaisilla kyselyillä, vanhempainilloissa ja muissa koulun tapahtumissa. Kouluissa tehdään moniammatillista yhteistyötä erilaisten verkostojen kanssa. Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa tehdään yhteistyötä yksittäisen oppilaan tarvitsemien tukitahojen kanssa. Koulun yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä vastaa koulun henkilöstön perehdyttämisestä.

opiskeluhooltosuunnitelman sisältöön ja toteuttamiseen. Jokainen koulu sopii erikseen opiskeluhooltosuunnitelman perehdyttämisestä opetus- ja muun henkilöstön kanssa.

4.2 Opiskeluhoollon moniammatillinen yhteistyö oppimisen ja koulunkäynnin tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä

Oppilaiden oppimisen ja koulunkäynnin tuen sekä joustavan perusopetuksen suunnitteluun kootaan tarvittaessa moniammatillinen asiantuntijaryhmä kunkin oppilaan kohdalla yksilöllisesti. Opiskeluhoollon toimijat voi olla mukana tuen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Jokaisen oppilaan kohdalla arvioidaan opiskeluhoollon tarve tuen suunnitteluun ja toteuttamiseen liittyen. Päävastuussa pedagogisen tuen suunnittelusta on opettajalla ja erityisopettajalla, jotka laativat oppilaskohtaisen tuen toteuttamisen suunnitelman. Suunnitelma käsitellään tarvittaessa moniammatillisesti, jossa opiskeluhoollon toimijat ovat mukana.

Oppilaan opetuksen järjestäminen ja oppilaan tarvitsema tuki edellyttävät erityistä pohdintaa esimerkiksi vaikeassa elämäntilanteessa tai oppilaan sairastuessa vakavasti. Perusopetusta voidaan tällöin järjestää muun muassa sairaalaopetuksena. Sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään sairaalassa potilaana olevalle oppilaalle opetusta siinä määrin, kuin se oppilaan terveys huomioon ottaen on mahdollista.

Kouluterveydenhuollon sekä koulupsykologi- ja kuraattoripalveluiden osalta yksilökohtainen opiskeluhoolto toteutuu osastojakson aikana tarvittaessa oppilaan omassa koulussa. Erikoissairaanhoidon järjestämät näihin verrattavat palvelut eivät ole oppilashuollon palveluja. Oppilaan oma koulu ja sairaalakoulu järjestävät yhteistyössä yksittäistä oppilasta koskevan monialaisen opiskeluhoollon. Oppilaan oma koulu kutsuu kokoon tämän opiskeluhoollollisen asiantuntijaverkoston. Sairaalakoulun opettaja tai sen opiskeluhooltohenkilöstöön kuuluva työntekijä osallistuu pyydettyä oppilaan ja/tai hänen huoltajansa suostumuksella tähän verkostoon. Sairaalakoulu järjestää oppilaiden osastojaksojen aikana tarvittaessa kouluverkostoja. Nämä kouluverkostot eivät ole opiskeluhoollon asiantuntijaverkostoja. Osastojakson aikana oppilaan oman koulun opetushenkilöstö ja mahdollisesti opiskeluhoollon edustaja /edustajat voivat osallistua erikoissairaanhoidon kokoon kutsumiin hoitoneuvotteluihin. Nämä hoitoneuvottelut eivät ole opiskeluhoollollisia asiantuntijatyöryhmiä, mutta ne antavat tukea omassa koulussa toteutettavalle yksilökohtaiselle opiskeluhooltotyölle.

Koulukohtainen yhteistyön toteuttaminen kuvataan koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

5. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Kaikissa Salon kaupungin perusopetuksen koulussa on sitouduttu ennalta ehkäisemään kiusaamista, häirintää ja väkivaltaa. Kiusaamista, väkivaltaista käytöstä tai häirintää ei hyväksytä. Kiusaamistilanteisiin puututaan aina koulun yhteisen toimintamallin mukaisesti ja tehdyt toimenpiteet dokumentoidaan sovitusti. Kaikki koulut päivittävät vuosisuunnitelmansa yhteydessä koulukohtaisen suunnitelmansa kiusaamisen ennaltaehkäisemiseksi.

Kiusaamisella tarkoitetaan systemaattista, tahallista ja toistuvaa samaan henkilöön tai ryhmään kohdistuvaa suoraa tai sosiaalisessa mediassa tapahtuvaa sanallista tai fyysistä kielteistä toimintaa. Kiusaamiselle on ominaista kiusaajan ja kiusatun välinen voimasuhteiden epätasapaino. Yksittäiset riidat ja erimielisyydet eivät ole kiusaamista. Salon kaupungin kaikissa koulussa tehdään ennaltaehkäisevää työtä kiusaamisen ehkäisemiseksi. Oppilaita kasvatetaan vastuuseen itsestä ja muista. Ennaltaehkäisevä työ näkyy oppilaille päivittäin koulun toimintatavoissa. Näitä ovat esimerkiksi erilaiset yhteisöllisen opiskeluhoollon toimintatavat, pedagogiset lähestymistavat, sovittelukäytänteet ja turvallisen koulupäivän muodostavat rakenteet.

Opetuksessa painotetaan erilaisuuden hyväksymistä. Oppilaille selvitetään kiusaamisen määritelmät sekä seuraukset etukäteen. Oppilaita ohjataan hyvään käytökseen ja vastuuntuntoon arkipäivän tilanteissa. Henkilöstön osaaminen varmistetaan säännöllisellä koulutuksella. Huoltajia tiedotetaan koulun toimintatavoista. Vakavissa tapauksissa koulut toimivat yhteistyössä opiskeluhuoltohenkilöstön, nuorisopalveluiden ja/tai poliisin/lastensuojelun kanssa.

Salon perusopetuksessa jokaisella koululla on oma suunnitelmansa kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle, jota säilytetään koululla. Kriisisuunnitelma käydään lukuvuosittain läpi henkilöstön kanssa ja se säilytetään koululla henkilöstön saatavilla. Tiedottamisesta ja perehdyttämisestä vastaa rehtori. Kriisisuunnitelman päivittämisestä vastaa turvallisuusvastaava ja varaturvallisuusvastaava yhdessä rehtorin kanssa. Rehtori vastaa uusien työntekijöiden perehdyttämisestä kriisi- ja turvallisuussuunnitelmaan. Toimintavalmiuksia kerrataan lukuvuosittain koko henkilöstön ja oppilaiden kanssa.